

Zahranční študenti a študentky na Slovensku

Analýza dostupných dát a prieskum potrieb

December 2024

Zahranční študenti a študentky na Slovensku

Autorky:

Viktória Skřivánková

Žaneta Turnerová

Za hodnotné návrhy a pripomienky ďakujeme kolegom a kolegyniam na VAIA, predovšetkým Ive Kleinovej, Michalovi Habrmanovi a Petrovi Adamovskému. Ďakujeme aj spolupracovníckam na výskume Elene Hybskej a Barbare Bačovej, Danyilovi Tsybulkovi a jeho kolegom zo Študentskej rady vysokých škôl a všetkým respondentom a respondentkám. K výslednej kvalite výstupu prispeli svojimi cennými pripomienkami aj zástupcovia SAIA n.o., Medzinárodnej organizácie pre migráciu a Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

December 2024

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Študenti na slovenských vysokých školách	7
2.1.	Kto sú zahraniční študenti na Slovensku	7
2.2.	Na akých VŠ študujú zahraniční študenti?	10
2.3.	Cesta študenta	13
3.3.1	Získanie informácií a motivácia pre štúdium na Slovensku	13
3.3.2	Prijímanie zahraničných študentov	15
3.3.3	Integrácia zahraničných študentov počas štúdia	16
3.3.4	Udržiavanie zahraničných študentov po ukončení štúdia	19
3.	Odporúčania	23

Hlavné zistenia

Slovensko je v posledných rokoch čoraz vyhľadávanejšou destináciou pre zahraničných študentov a študentky¹, ktorí dokonca vykrývajú pokles dopytu Slovákov po domácich vysokých školách (VŠ). Od roku 2016 sa pohybuje celkový počet denných študentov na VŠ okolo 115-tis. Počet zahraničných študentov medzi rokmi 2016 – 2023 narástol zo 6,6-tis. na 19,5-tis., ich podiel na celkovom počte študentov narástol z 5,5 % na 17 %. Z krajín V4 malo najvyšší podiel zahraničných študentov Česko, v priemere 18,6 %, Slovensko je ale v rámci tohto zoskupenia krajinou, v ktorej podielovo narástli najrýchlejším tempom, o 11,5 p. b. oproti zvyšku V4, kde v priemere rástli o 5 p. b.

Najsilnejšie národnostné zastúpenie majú na slovenských VŠ každoročne študenti z Ukrajiny, v roku 2023 ich študovalo na Slovensku viac ako 10-tis. (53 % zo všetkých zahraničných študentov). Česko je druhým najväčším zdrojom zahraničných študentov (9 %), ďalšie početné národnostné zastúpenia majú študenti z Ruska, Bieloruska a Kazachstanu, či z rôznych ekonomicky vyspelých krajín.

Výrazná prevaha študentov sa sústreďuje na verejných vysokých školách (90 %) na odboroch vyučovaných výlučne v slovenskom jazyku (57 %), pričom takéto štúdium im je poskytované bezplatne. Zahraniční študenti sa koncentrujú primárne na Technickej univerzite v Košiciach (24 % z celkového počtu zahraničného študentstva) a na Univerzite Komenského (16 %). Dlhodobo prevláda zvýšený záujem zo strany cudzokrajných študentov o lekárske a veterinárne fakulty, na ktoré chodia študovať najmä Česi alebo študenti z ďalších ekonomicky vyspelejších krajín.

Zahraniční študenti sa najčastejšie rozhodujú pre štúdium na Slovensku kvôli možnosti získať diplom z krajiny EÚ (80 %) a dozvedajú sa o slovenských VŠ vďaka odporúčaniam ich priateľov. Vysoké školy sú nielen ich prvým kontaktným bodom, ale starajú sa aj o ich integráciu. Zahraniční študenti čelia rôznym prekážkam pri komunikácii s úradmi, vstupe na trh práce počas štúdia, alebo pri orientácii v zdravotníckom systéme a poistení.

Slovensko sa v schopnosti udržať zahraničných absolventov pohybuje pod priemerom krajín OECD (30 %), po ukončení vysokoškolského štúdia v krajine zostáva približne štvrtina absolventov. Dlhodobo majú najväčšiu tendenciu žiadať o zmenu pobytu študenti z Ukrajiny, Ruska a Srbska, v posledných rokoch je zvýšený záujem aj z Indie, Iraku a Kazachstanu. Na udržanie zahraničných absolventov vplýva doba potrebná na získanie dlhodobého pobytu, ich uplatniteľnosť na trhu práce a podpora aj zo strany regiónov a miest.

Na prilákanie a začlenenie študentov zo zahraničia do spoločnosti je potrebné znížiť bariéry, ktorým aktuálne čelia, čím by sa zvýšil aj potenciál ich zotrvania po ukončení štúdia. Je potrebné zamerať sa na jazykovú vybavenosť a prepojiť rôznych aktérov, ktorí by im umožnili plynulejšiu integráciu do spoločnosti. Taktiež je vhodné zamerať sa na imigračné pravidlá a administratívu, či prepojiť zahraničných študentov so zamestnávateľmi už počas štúdia.

¹ Z dôvodu čitateľnosti budeme ďalej v dokumente využívať iba generické maskulínium.

1. Úvod

Slovensko sa stáva čoraz atraktívnejšou destináciou pre zahraničných študentov. Zatiaľ čo počet domácich študentov postupne klesá, záujem tých zahraničných v rovnakej miere narastá. Tento trend otvára dôležité otázky, ako slovenské vysoké školy a spoločnosť reagujú na nárast ich počtu, aké sú výzvy v oblasti integrácie a aký potenciál pre Slovensko predstavujú.

Talentová politika, ktorá sa zameriava na ľudský kapitál v krajine, je pre Slovensko dôležitá, keďže z krajiny odchádza vysoký podiel maturantov a absolventov vysokých škôl.² S každým strateným, odšťahovaným alebo zamietnutým talentom Slovensko prichádza o celoživotnú pridanú hodnotu až do výšky 2,8 milióna eur na jedného vysokokvalifikovaného človeka.³ Dopady pre spoločnosť sú vážne a s pribúdajúcim časom budú nabrať na intenzite.

Nedostatok talentovaných a kvalitných ľudí v krajine má ako jeden z mnohých faktorov vplyv na ekonomiku a spoločnosť. Prejavuje sa v zhoršenej udržateľnosti verejných financií, dôchodkového a zdravotného systému, či v nízkej miere otvorenosti, tolerantnosti a spoločenskej dôvery. Slovensko na tento negatívny trend potrebuje reagovať aktívnou snahou o doplnenie svojho zásobníka talentu a práve zahraničný talent predstavuje v tomto smere jednu z možností. Univerzity majú potenciál stať sa magnetmi pre talent z celého sveta a k tomu je potrebné pochopiť potreby a problémy študentov, ktorí sem prichádzajú už dnes. Dopad zahraničného študentstva je možné pozorovať na samotných univerzitách, ale aj na ekonomike krajiny.

Tento dokument približuje súčasný stav lákania a udržania zahraničného talentu na slovenských vysokých školách a je rozdelený do štyroch častí. Prvá časť popisuje vývoj počtu zahraničných študentov a ich súčasné národnostné zloženie. Druhá časť ozrejmuje, na akých školách, fakultách a odboroch sa sústredia. Tretia časť obsahuje komplexný prehľad tzv. cesty študenta, v ktorej sú popísané jednotlivé kroky súvisiace s výberom štúdia v zahraničí, ich prijímanie v cieľovej krajine až po absolvovanie štúdia, či začlenenie do spoločnosti a na trh práce. Štvrtá časť predstavuje odporúčania na zníženie, prípadne elimináciu bariér a problémov, s ktorými sa stretávajú.

² VAIA. 2023. Magnet pre talent. URL:

<https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/09/white_paper_1_magnet_pre_talent_online.pdf>.

³ tamtiež

Box 1 Ciele a metodológia

Primárnym cieľom dokumentu bolo objasniť a doplniť poznatky o zahraničných študentoch na Slovensku a výzvam, ktorým čelia. Pre potreby tohto dokumentu sa pod zahraničným študentstvom zaraďujú študenti a študentky s iným než slovenským štátnym občianstvom študujúci študijný program na slovenskej VŠ (verejnej, súkromnej aj štátnej) v akomkoľvek stupni štúdia v dennej forme (bakalárske, magisterské a doktorandské).

Podkladové informácie a dáta použité v tomto dokumente boli spracované s využitím viacerých metód, ktoré zahŕňali sekundárny výskum, expertné rozhovory, online prieskum a dodatočné zdroje. Rôzne metódy poskytli informácie v inej miere detailu, ktorých kombinácia priniesla ucelený prehľad o tejto téme. Jednotlivé metódy predstavovali:

- A. **Sekundárny výskum**, ktorý poskytol informácie o celkových počtoch zahraničných študentov na Slovensku, v krajinách V4 a iných zoskupeniach, ktorých sme súčasťou, v časovom rámci rokov 2016 – 2023. Údaje boli čerpané z národných štatistických úradov, štatistických ročeniek CVTI a Ministerstva vnútra SR, Portálu vysokých škôl, výskumných správ a reportov, či medzinárodných a národných strategických dokumentov.
- B. **Online prieskum** realizovaný v spolupráci so Študentskou radou vysokých škôl (ŠRVŠ), bol zameraný na zahraničných študentov a poskytol dôležitý pohľad na ich životné skúsenosti, problémy a potreby. Zber dát v rámci prieskumu prebiehal v apríli až júni 2023, realizoval sa v piatich jazykových mutáciách a bol šírený online najmä prostredníctvom delegátov ŠRVŠ na jednotlivých vysokých školách. Aspoň čiastočne dotazník vyplnilo 1020 respondentov, po spracovaní a očistení sa dáta analyzovali na vzorke 603 študentov. Vzorka 603 študentov je z hľadiska zastúpenia študentov podľa krajiny pôvodu uspokojivo reprezentatívna na vyvodzovanie záverov⁴ a je nereprezentatívna z hľadiska zastúpenia študentov podľa ich vysokej školy.
- C. **Expertné rozhovory**, ktoré poskytli názory priamo od predstaviteľov Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (2 rozhovory), vysokých škôl (5 rozhovorov), študentov (2 rozhovory), zamestnávateľov (2 rozhovory), SAIA n.o. - Slovenskej akademickej informačnej agentúry, ŠRVŠ (1 rozhovor), zahraničného experta na medzinárodné vzdelávanie (1 rozhovor) a agentúry na lákanie študentov (1 rozhovor).
- D. **Dodatočné zdroje** vrátane neformálnych rozhovorov a workshopu zameraného na zvýšenie spolupráce medzi aktérmi, ktorí pracujú so zahraničnými študentmi uskutočneného 22.6. 2023. Workshopu sa zúčastnilo deväť participantov z radov vysokých škôl, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Magistrátu mesta Bratislava, SAIA n.o., zamestnávateľov a ŠRVŠ.

⁴ Mierne podreprezentovaní (vo vzorke je ich podiel nižší, než v populácii študentov) sú študenti z Ukrajiny, Česka, Nemecka, či Indie. Naopak, do prieskumu sa zapojilo viac študentov z Francúzska, či Veľkej Británie, než je ich reprezentatívny počet.

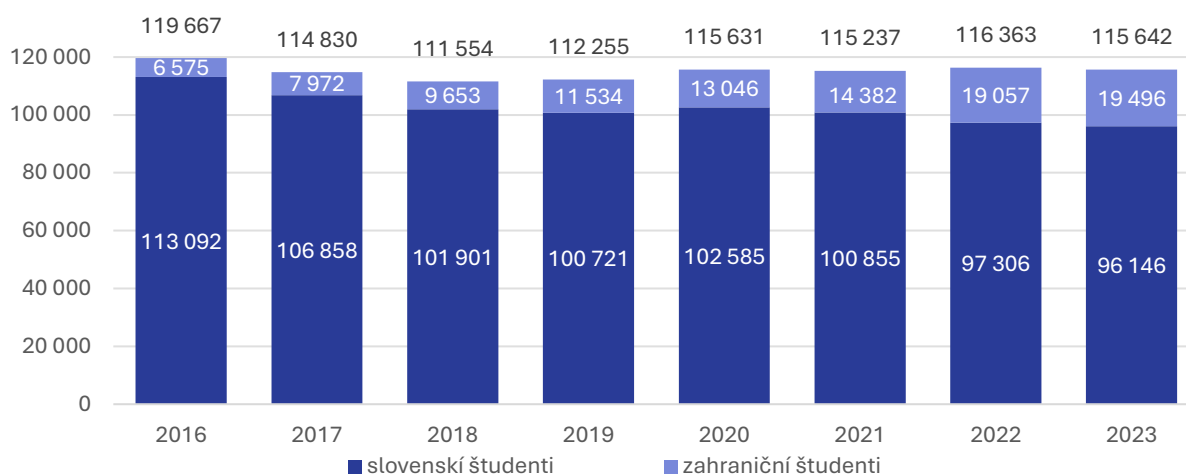
2. Študenti na slovenských vysokých školách

2.1. Kto sú zahraniční študenti na Slovensku

Od roku 2016 sa pohybuje celkový počet denných študentov a študentiek na slovenských VŠ okolo 115-tis., znižuje sa však celkový počet slovenských študentov (*Graf 1*). Medzi rokmi 2016 – 2023 sa na VŠ znížil počet slovenských študentov o takmer 17-tis. (15 %). Tento pokles súvisí s ich odchodom na štúdium do zahraničia, ako aj s poklesom populácie vo vekovej kategórii 20 – 24 rokov v rovnakom časovom období o 71-tis. (21 %).

Ku stabilizovaniu celkového počtu denných študentov došlo vďaka zvýšenému dopytu zahraničných študentov, ich počet medzi rokmi 2016 – 2023 narástol o 12,9-tis (*Graf 1*). Slovensko sa stáva čoraz vyhľadávanejšou krajinou pre cudzokrajných študentov, keďže do roku 2023 ich počet narástol trojnásobne. Zatiaľ čo v roku 2016 tvorili 5,5 % z celkového študentstva na VŠ, v roku 2023 už tvorili 17 %.

Graf 1 Počet slovenských a zahraničných študentov na vysokých školách medzi rokmi 2016 – 2023

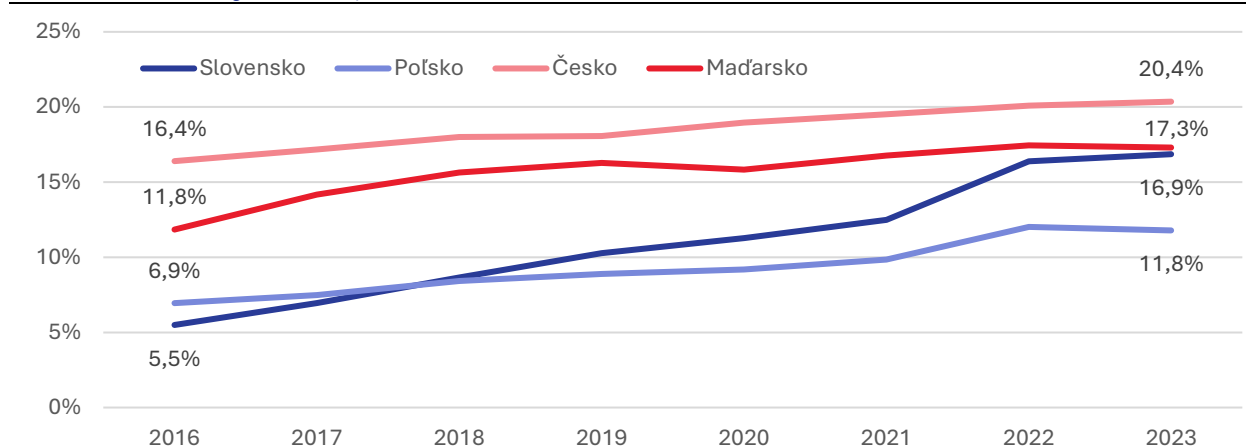

Zdroj: CVTI, spracovanie VAIA

Z krajín V4 študovalo v roku 2023 najviac zahraničných študentov v Českej republike (20 % z celkového počtu študentstva), následne v Maďarsku (17 %) a na Slovensku (17 %) (*Graf 2*). Ich podiel je v posledných rokoch najnižší v Poľsku, kde tvoria v priemere 10 % študentov. Podľa metodológie OECD v roku 2022 študovalo naprieč krajinami OECD v priemere 6 % zahraničných študentov a Slovensko sa v tomto rebríčku umiestnilo na 13. mieste.

Slovensko od roku 2016 zaznamenalo nárast podielu zahraničných študentov o 11,5 p. b. Tento nárast je intenzívnejší ako v iných krajinách V4, kde v rovnakom období narástol podiel v priemere o 5 p. b. (*Graf 2*) Kľúčovým bol pre Slovensko akademický rok 2022/2023, kedy podiel narástol o 4 p. b. z dôvodu príchodu nadpriemerného počtu ukrajinských študentov po vypuknutí konfliktu na Ukrajine.

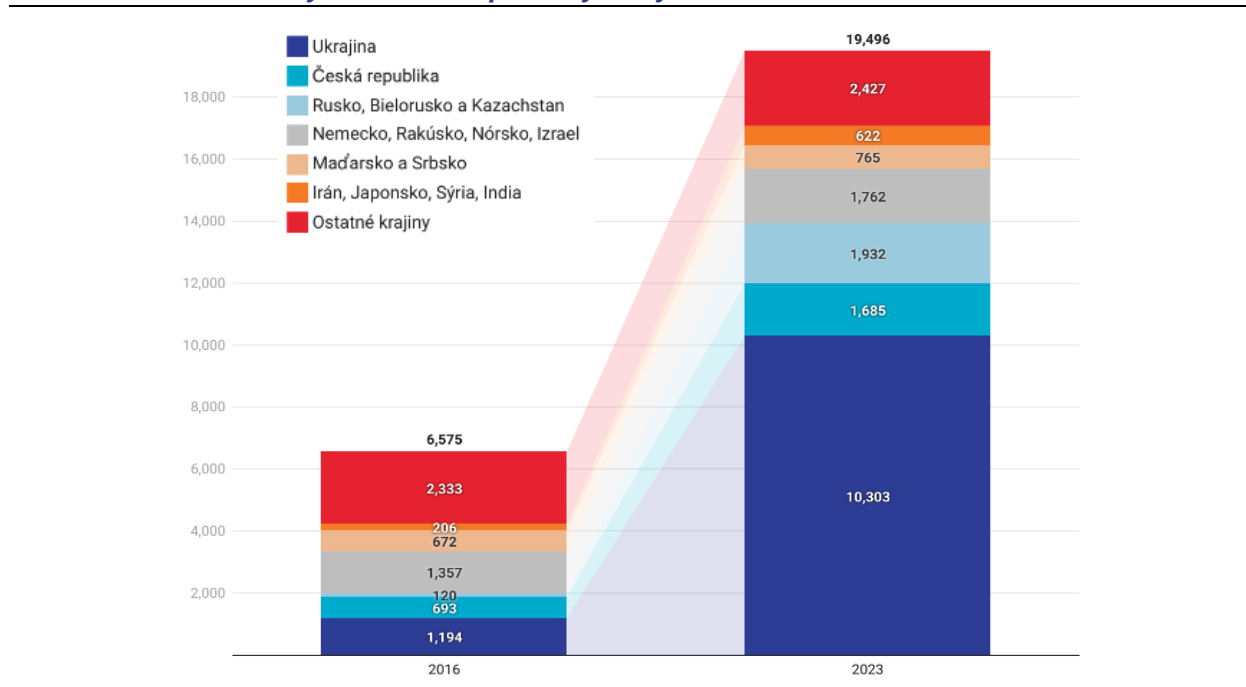
Graf 2 Vývoj podielu zahraničných študentov na celkovom počte študentstva medzi rokmi 2016 – 2023 v krajinách V4, v %

Zdroj: ŠÚSR, GUS, MŠMT, KHS, spracovanie VAIA

Národnostné zloženie zahraničných študentov na slovenských VŠ sa v čase výrazne nemení, v roku 2022 však posilnil počet študentov z Ukrajiny (Graf 3). Na slovenské VŠ prichádzajú každoročne podobné segmenty študentov, najpočetnejšie národnostné zastúpenie majú Ukrajina, Česko, Rusko, Bielorusko a Kazachstan, Maďarsko a Srbsko, či skupina krajín Nemecko, Rakúsko, Nórsko a Izrael.

Graf 3 Počet zahraničných študentov podľa vybraných národností v rokoch 2016 a 2023

Zdroj: CVTI, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

Zatiaľ čo v iných V4 krajinách tvoria študenti z Európy polovicu až ¾ podielu na celkovom množstve zahraničných študentov, na Slovensku je to 90 %.⁵ Slovensko je tak v rámci EÚ druhou krajinou s najvyšším podielom zahraničného študentstva pochádzajúceho z Európy. Najnižší podiel z krajín V4 dosahuje Maďarsko, kde tvoria len polovicu a ďalších 40 % predstavujú študenti z Ázie.

Najsilnejšie národnostné zastúpenie majú na VŠ každoročne študenti z Ukrajiny, v roku 2023 ich študovalo na Slovensku viac ako 10-tis., čo je 53 % z celkového zahraničného študentstva (Mapa 1). Ich počet do roku 2022 každoročne rástol v priemere o tisíc ročne, čo môže byť prisúdené najmä geografickej, jazykovej a kultúrnej blízkosti krajín. V roku 2022 sa ich počet takmer zdvojnásobil v dôsledku vojenskej invázie Ukrajiny. Najviac ukrajinských študentov zamierilo do Košíc a Prešova, kde už pred vypuknutím vojnového konfliktu existovali ich silné komunity. Podľa Európskeho parlamentu je Slovensko krajina so štvrtou najväčšou populáciou ukrajinských študentov, vyšší počet možno nájsť len v Poľsku, Nemecku a Česku.⁶ Výraznú časť ukrajinských študentov, podľa posledných údajov až 6-tis.,⁷ tvoria študenti, ktorí ešte nemajú 18 rokov. Táto skupina je obzvlášť zraniteľnou vzhľadom na ich nejasný právny status, problémy súvisiace s ustanovením opatrovníkov a obmedzenému prístupu ku ubytovaniu či zdravotnej starostlivosti.

Česká republika je druhou najvýznamnejšou krajinou pôvodu zahraničných študentov na Slovensku, pričom ich počet sa od roku 2016 zvýšil zo 693 na 1685 a tvoria asi 9 % z celkového zahraničného študentstva (Mapa 1). Výmena študentov medzi Českom a Slovenskom je neproporcionálna, Slováci vyhľadávajú štúdium v Česku niekoľkonásobne častejšie a tvoria 40 % z celkového zahraničného študentstva.⁸ Aj počas vojnového stavu na Ukrajine a vysokého záujmu ukrajinských študentov o české školy sú Slováci stále najsilnejšie zastúpenou skupinou. Nepomer, hoci v nižšom meradle, môžeme vidieť aj vo vzťahu k Maďarsku, keďže na každého maďarského študenta na Slovensku pripadajú štyria slovenskí na maďarských školách.

Tretou najpočetnejšou skupinou sú študenti z Ruska, Bieloruska a Kazachstanu, ktorých počty medzi rokmi 2016 – 2023 rástli ročne priemerne o 41 % (Mapa 1). Špecificky u ruských študentov pozorujeme výrazný nárast, kým v roku 2013 ich na Slovensku študovalo 68, v roku 2023 ich počet narástol na 1125. Podľa informácií z kvalitatívnych rozhovorov prichádzajú najmä cez sprostredkovateľské agentúry.

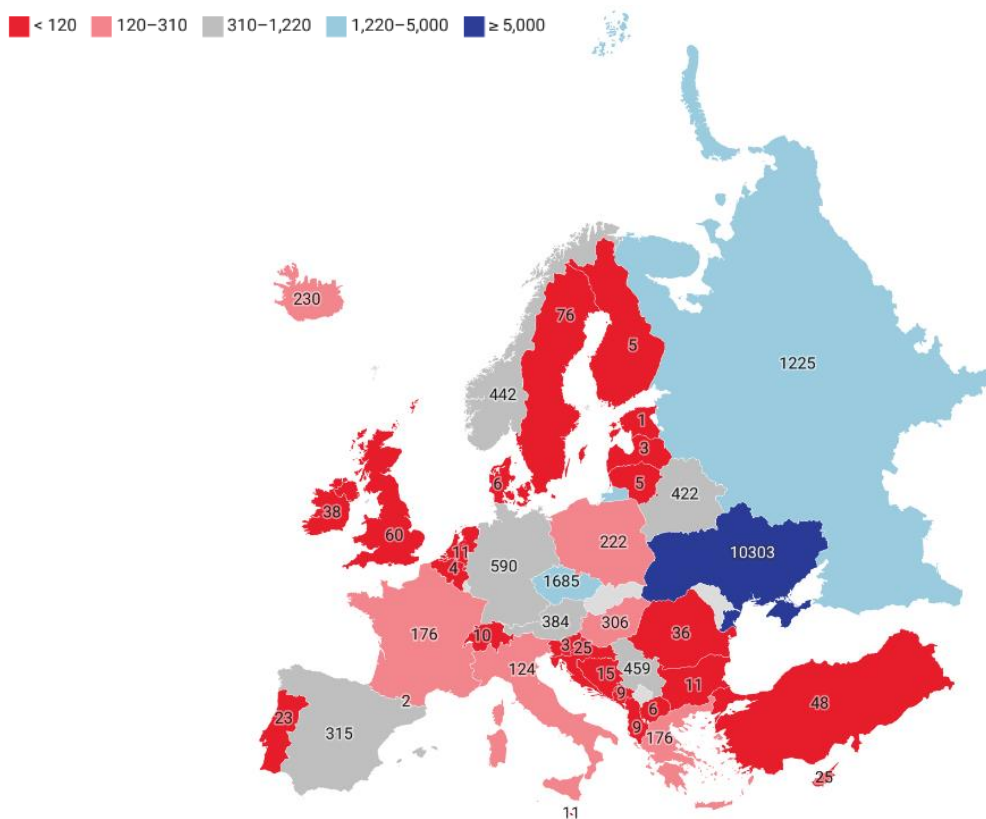
⁵ Eurostat, Learning mobility statistics, 2022. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Learning_mobility_statistics>.

⁶ Európsky parlament. 2022. RUSSIA'S WAR ON UKRAINE: UKRAINIAN STUDENTS IN THE EU. URL: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729318/EPRS_ATA\(2022\)729318_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729318/EPRS_ATA(2022)729318_EN.pdf)>.

⁷ UNICEF, Výzvy vo vzdelávaní ukrajinských detí na Slovensku - neplnoletí študenti na vysokých školách, prezentácia z podujatia organizovaného Úradom komisára pre deti dňa 25. 1. 2024.

⁸ Dům zahraniční spolupráce. 2024. STUDIUM A ŽIVOT V ČESKU POHLEDEM ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ II, Zpráva z výzkumu na českých vysokých školách 2024. URL: <https://www.dzs.cz/sites/default/files/2024-02/DZS_zprava_o_zahranicnich_studentech_2023_WEB%201.pdf>.

Mapa 1 Zahraniční študenti z Európy podľa krajiny pôvodu študujúci na Slovensku v roku 2023

Zdroj: CVTI, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

Ďalšie početné segmenty sa na Slovensku sústredia na určité typy alebo zamerania škôl. Študenti zo skupiny krajín ako Nemecko, Nórsko, Rakúsko, Izrael, Japonsko, ale aj Irán a Sýria sa sústredia na odboroch medicína, farmácia, či veterinária. Tieto odbory sú lákadlom aj pre študentov z Iránu alebo Sýrie. Osobitnou skupinou, ktorá sa zameraním štúdia líši, sú študenti z Indie, ktorí sa koncentrujú najmä na Technickej univerzite v Košiciach (TUKE), čo je výsledkom proaktívneho prístupu školy k lákaniu študentov z tejto krajiny.

2.2. Na akých VŠ študujú zahraniční študenti

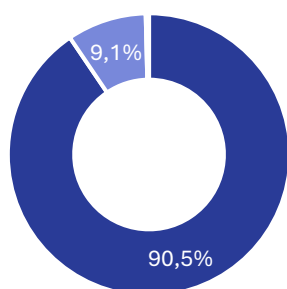
Viac ako 90 % zahraničných študentov sa sústreďuje na verejných vysokých školách a približne 57 % študuje na odboroch vyučovaných výlučne v slovenskom jazyku (Graf 4, Graf 5). Zahraniční študenti na Slovensku vyhľadávajú hlavne verejné vysoké školy, jedinou výnimkou sú českí študenti, z ktorých 80 % študuje na súkromných vysokých školách. Prevažná väčšina študentstva si volí programy vyučované v slovenčine (57 %) alebo kombinované v slovenskom a anglickom jazyku (18 %).⁹ Tento podiel do značnej miery zodpovedá národnostnej štruktúre študentskej populácie, keďže viac ako polovica študentov pochádza z jazykovo blízkej Ukrajiny, či rusky hovoriacich krajín. Podobný trend je

⁹ Dáta z Centrálného registra študentov ku 11.11.2024 poskytnuté Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

prítomný aj v Česku¹⁰ a Poľsku¹¹, kde študuje viac ako 60 % zahraničných študentov v jazyku danej krajiny.

Kombinácia štúdia v slovenčine na verejnej vysokej škole študentom umožňuje bezplatné štúdium. Legislatíva do roku 2023 pritom vysokým školám ani neumožňovala poskytovať bezplatné štúdium v inom ako slovenskom jazyku. Aj napriek tomu, že väčšina študuje v slovenčine, nie všetky školy si jazykovú znalosť zahraničných študentov overujú, keďže menej ako polovica z nich sa stretla s požiadavkou jazykového certifikátu.

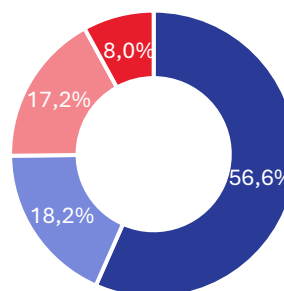
Graf 4 Podiel zahraničných študentov podľa typu vysokej školy v roku 2023, v %

■ verejná škola
■ súkromná škola
■ štátna škola

Zdroj: CVTI, spracovanie VAIA

Graf 5 Podiel zahraničných študentov podľa jazyka štúdia v roku 2023, v %

■ v slovenskom jazyku
■ v anglickom jazyku
■ kombinovane (v anglickom a slovenskom jazyku)
■ iné (napr. v maďarskom, nemeckom jazyku)

Zdroj: MŠVWaM, spracovanie VAIA

Na TUKE sa v roku 2023 koncentrovala štvrtina zo všetkých zahraničných študentov, v rámci tejto VŠ tvorili 42 % z celkového počtu študentov (Graf 6). Na troch fakultách (Fakulta výrobných technológií, Fakulta baníctva a Strojnícka fakulta) ich počet dokonca prevýšil počet domácich študentov. V počte zahraničných študentov po vypuknutí konfliktu na Ukrajine v roku 2022 skokovo narástli okrem TUKE aj Slovenská technická univerzita (STU), Prešovská (UNIPO) a Žilinská univerzita (UNIZA). Do roku 2022 bola pritom najvyhľadávanejšou Univerzita Komenského (UK), kde tvorili 12 % z celkového počtu študentov.

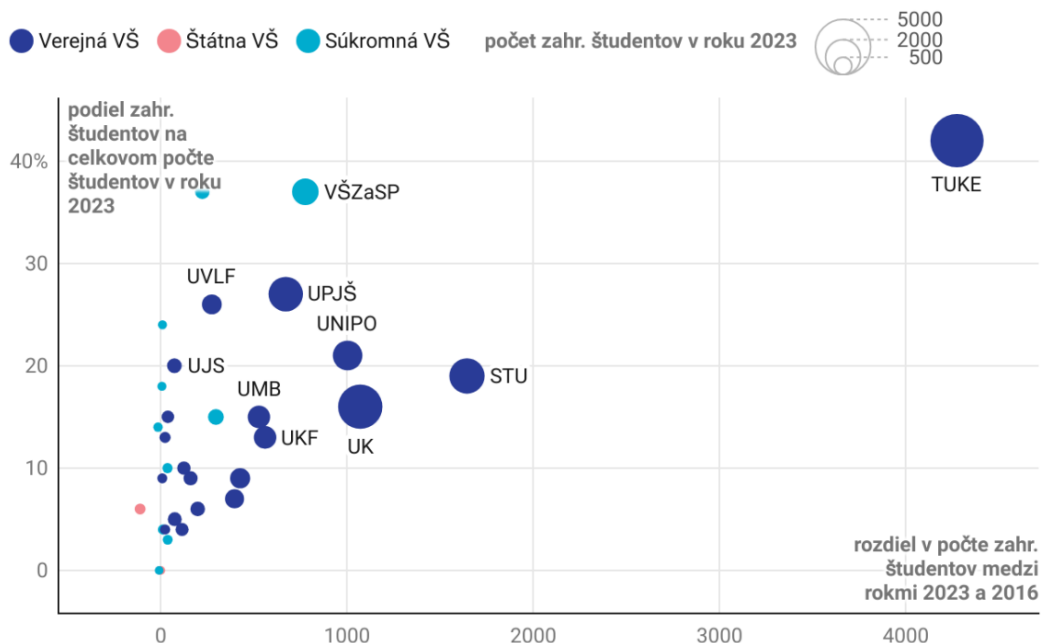
Výrazný nárast v počte zahraničných študentov so sebou priniesol výzvy, s ktorými sa musia školy vysporiadať. Všetky spomenuté VŠ (TUKE, STU, UNIPO, UNIZA) zaznamenali v posledných rokoch výrazný nárast zahraničných študentov, čo ovplyvňuje ich chod, procesy, ale aj kultúru inštitúcií. Segregácia študentov do samostatných krúžkov bola jednou zo stratégií, ktorými školy reagovali na nárazový príchod vysokého počtu ukrajinských študentov. Taktiež náhly tlak na dostupnosť služieb,

¹⁰ Dům zahraniční spolupráce. 2024. STUDIUM A ŽIVOT V ČESKU POHLEDEM ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ II, Zpráva z výzkumu na českých vysokých školách 2024. URL: <https://www.dzs.cz/sites/default/files/2024-02/DZS_zprava_o_zahranicnich_studentech_2023_WEB%201.pdf>.

¹¹ Perspektywy. 2020. Studenci zagraniczni w Polsce – obraz sprzed pandemii. URL: <https://perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=5638&catid=24&Itemid=119>.

ako je napríklad ubytovanie na internátoch, podľa kvalitatívnych rozhovorov vytvára napätie medzi domácimi a zahraničnými skupinami študentov, s ktorým sa školy musia postupne vysporiadať.

Graf 6 Nárast počtu zahraničných študentov na vysokých školách vzhľadom na ich podiel na celkovom počte študentov v roku 2023

Zdroj: CVTI, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

TUKE spolu s Prešovskou Univerzitou predstavujú národnostne homogénny typ univerzity, keďže 80 – 90 % zahraničných študentov pochádza z Ukrajiny. Podobne homogénne národnostné zloženie má aj súkromná Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety (VŠZaSP), na ktorej študuje 56 % Čechov. Zvyšné univerzity majú oveľa heterogénnejšie národnostné zloženie a neprevláda v nich nepomerne zastúpenie určitej národnosti.

Pri lekárskejších, ale aj veterinárnych fakultách je možné sledovať dlhodobý zvýšený nárast záujmu študentstva z ekonomicky vyspelejších krajín.¹² Jeden zo štyroch zahraničných študentov študuje na lekárskejších, veterinárnych a zdravotníckych fakultách. Štúdium na týchto fakultách prebieha hlavne v anglickom jazyku a jedná sa o platené štúdium. Tieto fakulty sú pritom jedny z najdrahších na Slovensku, za štúdium na Jesseniovej lekárskej fakulte sa platí ročný poplatok 11-tis. eur a na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach takmer 9-tis. eur ročne. Zahraniční študenti farmácie,

¹² OECD. 2019. RECENT TRENDS IN INTERNATIONAL MIGRATION OF DOCTORS, NURSES AND MEDICAL STUDENTS: International students in Polish medical schools, s 95. URL: <<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5571ef48-en/1/2/5/index.html?itemId=/content/publication/5571ef48-en&csp=66c6de543a12108c60fc09cd6f3a3f37&itemIGO=oecd&itemContentType=book>>.

či medici často študujú oddelene od tých domácich, čo limituje možnosť internacionalizácie a benefity, ktoré z nej plynú pre obe skupiny.¹³

Zdravotníctvo je dominantným odborom, ktorý chodia študovať študenti z ekonomicky vyspelejších krajín aj do iných krajín strednej a východnej Európy. Okrem krajín V4 sú populárne aj Rumunsko¹⁴, či Bulharsko¹⁵, ktoré sa stali magnetom pre zahraničných študentov medicíny. Krajiny strednej a východnej Európy čerpajú z mnohých faktorov atraktívnosti, akými sú menšia konkurencia, jednoduchšie podmienky prijatia, nižšie poplatky za štúdium alebo nižšie náklady na život. Spojené kráľovstvo je jednou z krajín, ktorá štúdium medicíny v zahraničí v spomenutých krajinách proaktívne propaguje.¹⁶

2.3. Cesta študenta

3.3.1 Získanie informácií a motivácia pre štúdium na Slovensku

Zahranční študenti sa najčastejšie rozhodujú pre štúdium na Slovensku na základe odporúčaní svojich priateľov (57 %) a informácií získaných na sociálnych sieťach (41 %).¹⁷ Referencie od súčasných študentov, či absolventov sú kľúčové pre prilákanie ďalších, pretože dodávajú informáciám väčšiu dôveryhodnosť a sú jedným zo šiestich kľúčových faktorov pre výber štúdia v danej krajine.¹⁸ Inšpiráciou môžu byť úspešné programy v Českej republike (ČR), Spojenom kráľovstve a Francúzsku, kde sú študenti aktívne zapojení do propagačných aktivít na zahraničných veľtrhoch a podujatiach.¹⁹

V zahraničí funguje propagácia orientovaná na študentov denného štúdia na základe spolupráce medzi vysokými školami a dedikovanými agentúrami na národnej úrovni,²⁰ na Slovensku je vlastníctvo tejto agendy fragmentované. Časť informácií o možnostiach štúdia sa v súčasnosti poskytuje najmä prostredníctvom webových stránok jednotlivých vysokých škôl a organizácie SAIA.

¹³ OECD. 2021. IMPROVING HIGHER EDUCATION IN THE SLOVAK REPUBLIC: 2. Higher education in the Slovak Republic. s. 32. URL: <<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/464e0f00-en.pdf?expires=1732699278&id=id&accname=guest&checksum=597065E4746A88F4294261DC0ABFBB98>>.

¹⁴ The Economist. 2024. Romania is now a magnet for the world's medical students. URL: <<https://www.economist.com/europe/2024/07/18/romania-is-now-a-magnet-for-the-worlds-medical-students>>.

¹⁵ BBC. 2017. British students flock to Eastern Europe to study medicine. URL: <<https://www.bbc.com/news/health-40383998>>.

¹⁶ Medify. 2023. Medicine Outside the UK: Applying to Eastern Europe. URL: <<https://www.medify.co.uk/admissions-guide/plan-b/medicine-overseas-eastern-europe>>.

¹⁷ SAAVŠ. 2022. Súhrnná správa o zisteniach prieskumu názorov študentov. URL: <https://saavs.sk/wp-content/uploads/2022/12/Suhrna_sprava_z_prieskumu_nazorov_vysokoskolskych_studentov_Akademicka_s_tvrtodinka_web.pdf>.

¹⁸ Mazzarol, T. & Soutar, G. 2002. "Push-pull" factors influencing international student destination choice. International Journal of Educational Management. 16. s. 4. URL: <https://www.researchgate.net/publication/225083466_Push-pull_factors_influencing_international_student_destination_choice>.

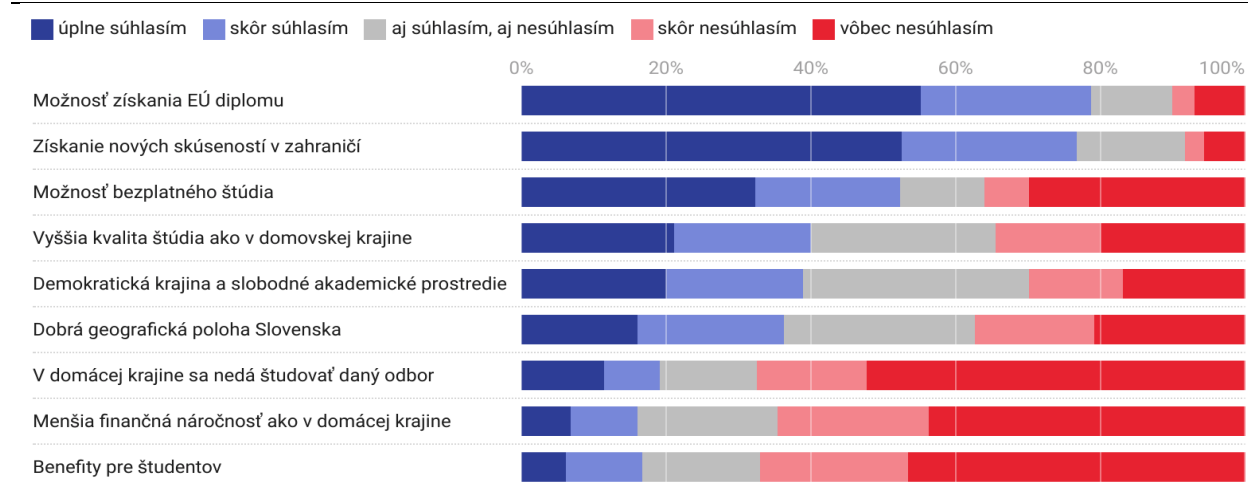
¹⁹ OECD. 2022. International Migration Outlook 2022. S. 153. URL: <<https://doi.org/10.1787/30fe16d2-en>>.

²⁰ Príklady: <https://www.studyin.cz/>, <https://study.gov.pl/>, <https://www.campusfrance.org/en>

Portál so zoznamom študijných programov²¹ poskytovaných vysokými školami, je však v gescii Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Tieto informácie sú miestami neúplné a čiastočne nedostupné v anglickom jazyku. Na národnej úrovni v posledných rokoch dochádza k podpore internacionalizácie vysokých škôl vďaka dvom výzvam,²² ktoré by mali napomôcť aj lepšej propagácii univerzít. Prístup ku overeným informáciám je obzvlášť dôležitý vo vzťahu ku maloletým študentom, ktorých zraniteľnosť je zvýraznená nízkym vekom.

Takmer 80 % zahraničných študentov si vyberá štúdium na slovenskej VŠ kvôli získaniu diplomu z krajiny EÚ (Graf 7). Pre 77 % študentov je taktiež štúdium na Slovensku dôležité vďaka získaniu nových skúseností mimo domácej krajiny. Pre porovnanie, Česko má diametrálne odlišný motivačný rebríček, takmer polovica študentov zo zahraničia si vyberá české školy kvôli kvalite štúdia a tretina kvôli konkrétnemu študijnému programu.²³ Vzhľadom na to, že krajiny V4 si konkurujú medzi sebou, snažia sa hľadať dodatočnú hodnotu, ktorú by mohli študentom ponúknuť. Príkladom sú štipendijné schémy pre talentovaných zahraničných študentov, ktoré ponúka Maďarsko.²⁴

Graf 7 Dôvody, pre ktoré si zahraniční študenti vybrali Slovensko, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper
*Vzorka zahraničných študentov N=603

²¹ Portál dostupný na: <www.portalvs.sk>.

²² MŠVVaM SR. 2023. Výzva na podporu projektov propagácie vysokých škôl v zahraničí – Vyhodnotenie. URL: <<https://www.minedu.sk/vyzva-na-podporu-projektov-propagacie-vysokych-skol-v-zahranici-vyhodnotenie>>. Výzva na podporu projektov auditu úrovne internacionalizácie a implementácie projektov internacionalizácie vysokých škôl a verejných výskumných inštitúcií – Vyhodnotenie. URL: <<https://www.minedu.sk/38135-sk/vyzva-na-podporu-projektov-auditu-urovne-internacionalizacie-a-implementacie-projektov-internacionalizacie-vysokych-skol-a-verejnych-vyskumnych-institucii-vyhodnotenie/>>.

²³ Dům zahraniční spolupráce. (2024). STUDIUM A ŽIVOT V ČESKU POHLEDEM ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ II, Zpráva z výzkumu na českých vysokých školách 2024. s. 43. URL: <https://www.dzs.cz/sites/default/files/2024-02/DZS_zprava_o_zahranicnich_studentech_2023_WEB%201.pdf>.

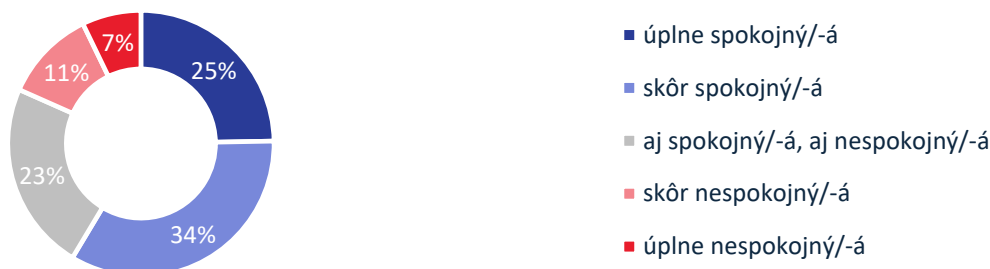
²⁴ Stipendium Hungaricum. URL <<https://www.hungarian-scholarship.com/>>.

3.3.2 Prijímanie zahraničných študentov

Vysoké školy sú pred príchodom študentov do krajiny často jediným kontaktným bodom na Slovensku, 59 % je s podporou VŠ spokojná (Graf 8). S neustále rastúcim počtom zahraničných študentov univerzity vyvíjajú aktivity na zjednodušenie prijímacích procesov a na poskytovanie komplexnejšej podpory. Avšak špecifické potreby študentov vyplývajúce napríklad z neznalosti jazyka či kultúrnych rozdielov si vyžadujú hľadanie rovnováhy medzi snahou o rýchle začlenenie do bežného vzdelávacieho procesu a prípravou študentov na začlenenie sa do spoločnosti z dlhodobého hľadiska. Iniciatívy na vytvorenie špeciálnych internátov alebo krúžkov pre ukrajinských študentov, ktoré prijali niektoré vysoké školy, môžu pomôcť študentom rýchlejšie sa zorientovať, zároveň však môžu viesť k vzniku uzavretých skupín a obmedziť ich kontakt so slovenskými spolužiakmi.

Táto úloha kladie nároky na organizáciu vysokých škôl a vyžaduje jasné vymedzenie útvaru, ktorý by sa o nich staral. Je preto potrebné zabezpečiť centralizáciu a informačnú prepojenosť medzi zodpovednými útvarmi. V porovnaní so študentstvom na mobilite prostredníctvom programu Erasmus, ktorých ako skupinu štandardne spravuje rektorát, zahraniční študenti spadajú do kompetencií jednotlivých fakúlt. Taktiež je otázkou, či by sa o zahraničných študentov mali primárne starať prorektori pre medzinárodné vzťahy, ktorí sa zameriavajú na medzinárodné spolupráce, alebo skôr prorektori pre štúdium, ktorí sú zodpovední za akademické záležitosti všetkých študentov.

Graf 8 Spokojnosť zahraničných študentov s podporou zo strany VŠ, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA

*Vzorka zahraničných študentov N=603

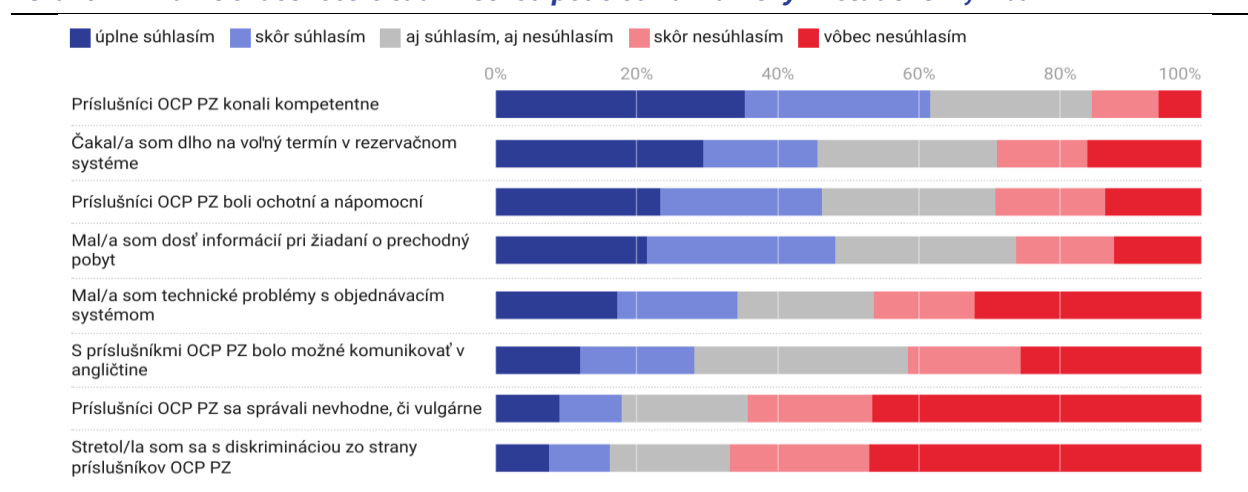
Zahraničným študentom chýba osoba, ktorej by mohli byť adresované prípady diskriminácie, s ktorou sa stretáva pätina z nich (Graf 9). Diskriminácia často pochádzala zo strany iných študentov, vyučujúcich a niektorí odkazovali aj na problémové správanie personálu na internátoch. Príčinu pre správanie, ktoré je vnímané ako diskriminačné, je možné hľadať aj v rezervovanom prístupe slovenskej spoločnosti k cudzincom a zriedkavému kontaktu s inými kultúrami.²⁵ Viaceré vysoké školy už v súčasnosti zapracúvajú interkultúrnu komunikáciu do študijných osnov, prípadne organizujú

²⁵ Gallo Kriglerová, E. & Kadlečíková, J. & Holka Chudžíková, A. & Pířová, M. 2021. Cudzie Nechceme, Svoje Si Nedáme: Postoje Majoritnej Populácie k Migrácii a Cudzincom Na Slovensku, CVEK. URL. <http://cvek.sk/wp-content/uploads/2021/05/Cudzie_nechceme_Analyza_final_edited.pdf>.

školenia interkultúrnej komunikácie pre zamestnancov vysokých škôl,²⁶ aby takýmto situáciám predchádzali.

Po príchode do krajiny je dôležitý prístup úradov, s ktorými študenti prichádzajú do prvotného kontaktu. Viac ako 40 % respondentov uviedla, že komunikácia s pracovníkmi oddelení cudzineckej polície v anglickom jazyku bola problematická (Graf 9). Jazyková vybavenosť zamestnancov úradov je jednou z hlavných prekážok, s ktorými sa študenti stretávajú. Táto bariéra výrazne sťažuje vybavovanie administratívnych formalít a negatívne ovplyvňuje počiatočnú skúsenosť zahraničných študentov, ktorá je pre rozhodnutie zostať tu aj po skončení štúdia určujúca.²⁷ Študenti síce majú k dispozícii uvítacie služby, ktoré poskytujú univerzity, SAIA či Medzinárodná organizácia pre migráciu, tie však často nevedia vykompenzovať negatívny dojem z kontaktu so štátom.

Graf 9 Vnímanie skúseností s cudzineckou políciou zahraničnými študentmi, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

*Vzorka zahraničných študentov N=603

3.3.3 Integrácia zahraničných študentov počas štúdia

Aj napriek snahám vysokých škôl sa 40 % zahraničných študentov necíti byť integrovaných v slovenskej spoločnosti (Graf 10). Mnohé vysoké školy prostredníctvom študijných oddelení poskytujú informácie pre zahraničných študentov, organizujú sociokultúrne podujatia, aby lepšie spoznali slovenskú kultúru a spoločnosť, či poskytujú iné formy podpory. Hoci tento typ aktivít zo strany vysokých škôl dve tretiny registrujú a hodnotia pozitívne, sám o sebe nie je dostačujúci pre pocit plnohodnotnej začlenenosti. Medzery v rámci starostlivosti často vyplňajú mimovládne a medzinárodné organizácie (napr. SAIA, Mareena, Metoikos Medzinárodná organizácia pre migráciu –

²⁶MŠVWaM SR. 2023. Výzva na podávanie rozvojových projektov verejných vysokých škôl v roku 2023 – Vyhodnotenie. URL: <<https://www.minedu.sk/vyzva-na-podavanie-rozvojovych-projektov-verejnych-vysokych-skol-v-roku-2023/>>.

²⁷ Reinold J. & Siegel M. 2024. First Impressions Matter: Feeling Welcome and Onward Migration Intentions of Highly Skilled Migrants. Journal of International Migration and Integration. URL: <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12134-024-01191-4>>.

IOM), ktoré poskytujú jazykové vzdelávanie, kurzy sociokultúrnej orientácie, poradenstvo a iné asistenčné služby.

Graf 10 Vnímaná miera integrácie do slovenskej spoločnosti, v %

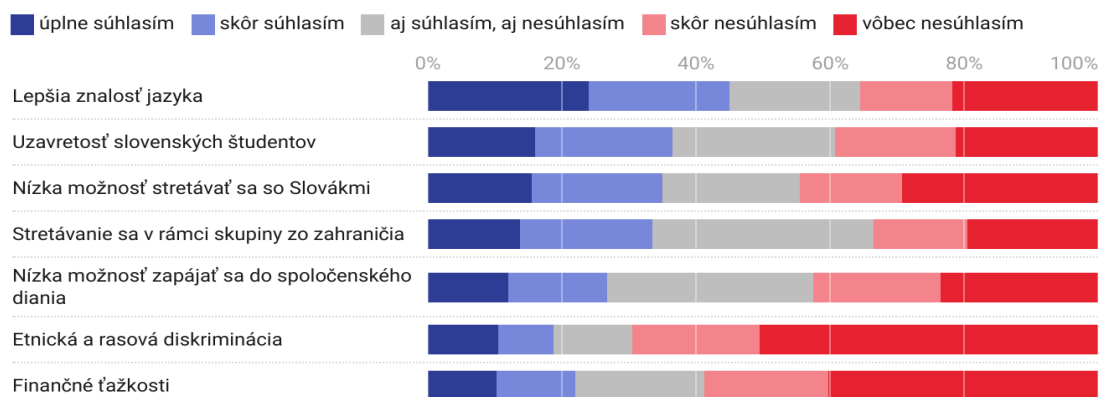

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA

*Vzorka zahraničných študentov N=603

Približne 60 % študentov má záujem integrovať sa do spoločnosti viac. Ako najväčšiu prekážku (45 % respondentov) vnímajú nedostatočnú znalosť slovenského jazyka (Graf 11). Napriek tomu, že študenti subjektívne hodnotia svoju jazykovú úroveň ako dostatočnú pre štúdium, na plnohodnotné začlenenie sa do spoločnosti a na trh práce je potrebné zlepšiť ich jazykové kompetencie. Je dôležité podporovať jazykové vzdelávanie, ktoré im umožní zvládať nielen akademické požiadavky, ale aj komunikáciu v bežných životných situáciách. Aj keď sú jazykové kurzy slovenčiny poskytované v istom rozsahu aj priamo vysokými školami, nie vždy ide o povinné vzdelávanie, príp. vzdelávanie dostatočne propagované a dostupné pre narastajúci počet cudzincov. Na základe kvalitatívneho rozhovoru so zástupcami STU a SAIA je tiež zrejme, že vysoké školy sa líšia v pripravenosti pedagogického personálu komunikovať v cudzom jazyku, pričom podobné problémy sú prítomné aj v zahraničí.²⁸

Graf 11 Bariéry pri integrácii zahraničných študentov, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

*Vzorka zahraničných študentov N=603

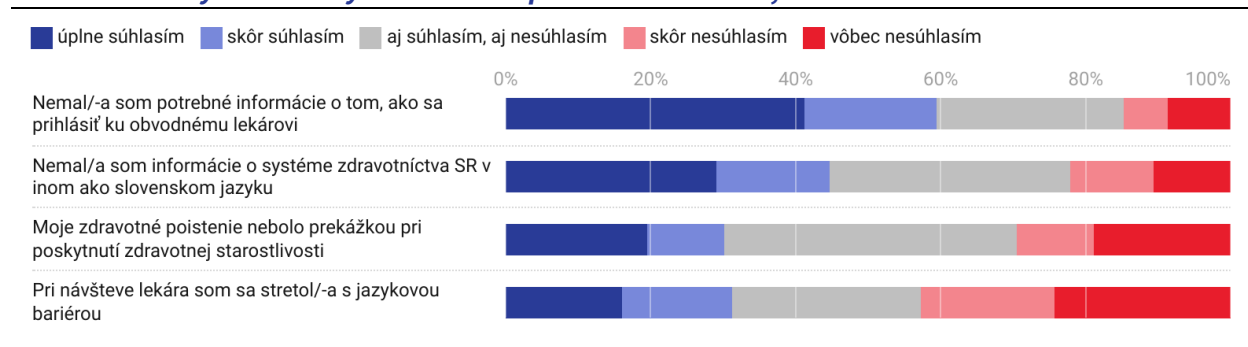
²⁸ Deuchar, A. 2022. The problem with international students' 'experiences' and the promise of their practices: Reanimating research about international students in higher education. *British Educational Research Journal*, 48, s. 507. URL: <<https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/berj.3779>>.

Súčasťou začleňovania sa do spoločnosti je aj práca popri štúdiu, ktorú vykonáva približne 50 % zahraničných študentov. Vďaka práci popri štúdiu študenti získavajú väzby aj mimo vysokoškolských štruktúr a môže ich následne ovplyvniť v rozhodovaní zotrvať v krajine po absolvovaní štúdia. Keďže pre zahraničných študentov existujú len minimálne možnosti získania podpory prostredníctvom štipendia, brigády sú dôležitým zdrojom ich príjmu. Podobne ako väčšina krajín OECD, Slovensko reguluje prístup na pracovný trh v podobe limitu na počet odpracovaných hodín a v roku 2024 sa dokonca sprísnilo jeho posudzovanie. Keďže sa limit neposudzuje na ročnej, ale na mesačnej báze, študenti si nevedia rozvrhnúť viac práce do letných mesiacov, kedy nemajú študijné povinnosti. Takéto sťažené financovanie obmedzuje účasť študentov na pracovnom trhu, čo vytvára prekážky ich prepájania s trhom práce, ktoré sa následne môže prejaviť v zníženej retencii. Samostatným problémom zostáva vykorisťovanie a čierna práca, ktorým sú obzvlášť vystavení maloletí študenti, keďže bez plnohodnotných opatrovníkov nemôžu podpísať pracovné zmluvy.

Integračné prekážky vnímajú zahraniční študenti nielen na trhu práce, ale aj pri zdravotníctve, dve tretiny nevedia ako získať informácie o zdravotnej starostlivosti alebo ako sa zaregistrovať u obvodného lekára (Graf 12). Bez dostatočných informácií sa študenti cítia dezorientovaní a môžu mať problémy so zabezpečením potrebnej zdravotnej starostlivosti. Kvalita zdravotnej starostlivosti je pritom dôležitým faktorom pri výbere krajiny na štúdium.²⁹

Podobná situácia nastáva aj pri poistení, tretina zahraničných študentov uvádza, že nemá žiadne zdravotné poistenie. Študenti z tretích krajín sú pritom povinní platiť si komerčné zdravotné poistenie, keďže nemajú nárok stať verejne poistenou osobou pokiaľ nespádajú do konkrétne vymedzených skupín (napr. vládni štipendisti).³⁰ Pri nedostatočných informáciách a dodatočných finančných požiadavkách nastáva riziko zvolenia si nevhodného poistenia, či nedodržanie povinnosti poistiť sa. Vzhľadom na svoj vek sú študenti minimálnou záťažou pre systém zdravotného poistenia a ich zahrnutie do systému by malo viac prínosov než záťaž.

Graf 12 Bariéry zahraničných študentov pri návšteve lekára, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper
*Vzorka zahraničných študentov N=603

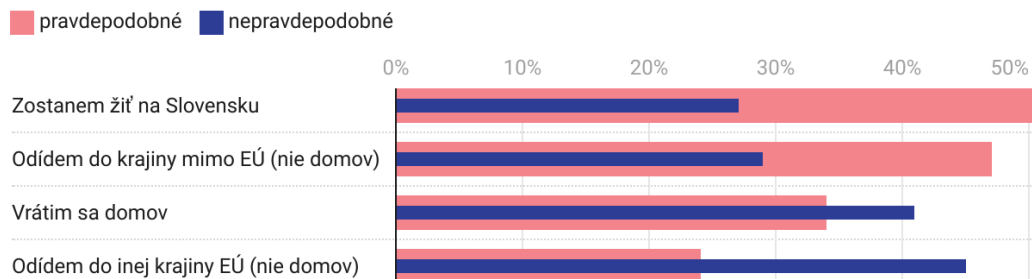
²⁹ Kvalita zdravotnej starostlivosti je podľa OECD jedným z kľúčových faktorov pri výbere krajiny, v ktorej sa študenti usadia. Viac informácií na: <<https://web-archive.oecd.org/2023-03-09/652850-What-is-the-best-country-for-global-talents-in-the-OECD-Migration-Policy-Debates-March-2023.pdf>>.

³⁰ Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení §3 ods. 3 písm. d) a l).

3.3.4. Udržiavanie zahraničných študentov po ukončení štúdia

Polovica zahraničných študentov považuje za pravdepodobné, že zostanú žiť na Slovensku (Graf 13). Len menej ako štvrtina plánuje odísť do inej krajiny EÚ, čo kontrastuje s naratívom, podľa ktorého je Slovensko považované len za tranzitnú krajinu. Avšak vzhľadom na to, že väčšina študuje na verejných vysokých školách v slovenskom jazyku a ich štúdium je hradené z verejných zdrojov, je namieste hlbšie pochopiť, nakoľko sa ich motivácia zotrvať v krajine premieta do reality.

Graf 13 Pravdepodobnosť scenárov zahraničných študentov po skončení štúdia, v %

Zdroj: VAIA, spracovanie VAIA pomocou Datawrapper

*Vzorka zahraničných študentov N=565

Slovensko sa v schopnosti udržať zahraničných absolventov pohybuje pod priemerom krajín OECD (30 %), po ukončení vysokoškolského štúdia v krajine zostáva približne štvrtina absolventov.³¹ Rozptyl medzi krajinami v miere retencie je značný, pohybuje sa od 60 % v prípade Austrálie, až po 14 % v Dánsku, Taliansku, Nórsku a Slovinsku, čo možno pripísať rôznej typológii a motiváciám zahraničných študentov pre voľbu danej krajiny. Na základe prieskumu medzi zahraničnými študentmi v roku 2022 v ČR zostalo po ukončení štúdia 45 % absolventov dennej formy štúdia za účelom zamestnania sa.³²

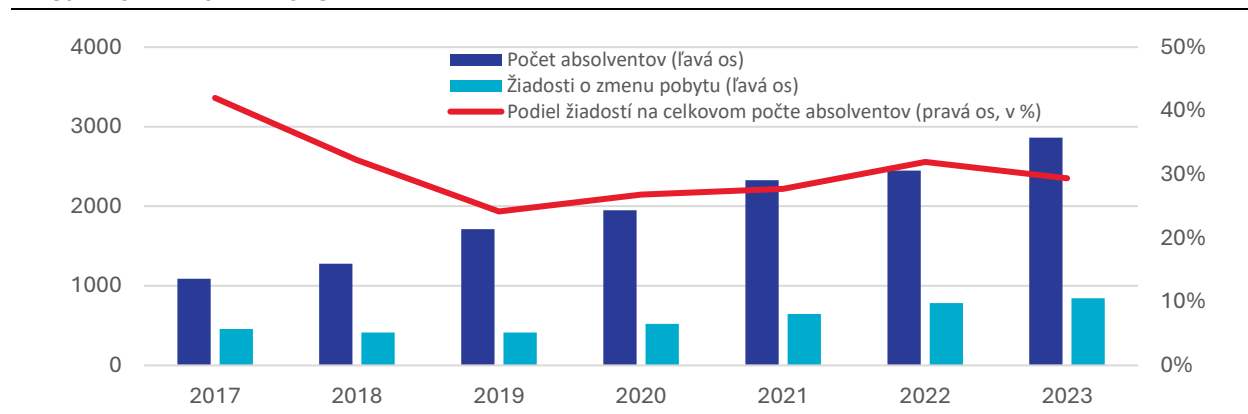
V priebehu rokov 2017 – 2023 bol priemerný podiel úspešných žiadostí o zmenu pobytu 31 %, najvyšší podiel bol v roku 2019 na úrovni 24 % (Graf 14). Na Slovensku nie je zavedené systematické zisťovanie ďalších krokov zahraničných absolventov vysokých škôl, keďže v rámci sledovania uplatnenia absolventov nie sú vyčlenení ako osobitná kategória. Jedným zo spôsobov, ako môžeme získať odhad o počte absolventov, ktorí tu zostali po skončení štúdia, sú dáta o zmene účelu povolenia na pobyt. Hoci tento výpočet nezachytáva študentov z krajín EÚ, je považovaný za realistický odhad

³¹ OECD. 2022. International Migration Outlook 2022: 7. Retention and economic impact of international students in the OECD. URL: <<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/30fe16d2-en/1/3/7/index.html?itemId=/content/publication/30fe16d2-en&csp=97175d429ae5e4e04cd3ccbbf84945&itemIGO=oecd&itemContentType=book>>.

³² Dům zahraniční spolupráce. 2022. Survey among international alumni of Czech universities. URL: <https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Survey%20among%20international%20alumni%20of%20Czech%20universities_2022_0.pdf>.

skutočného stavu.³³ Nízky podiel zostávajúcich študentov v roku 2019 nebol zapríčinený nižším počtom žiadostí, ale skokovým nárastom v počte absolventov lekárskejších a veterinárskych fakúlt a českých študentov (z 1278 na 1712).

Graf 14 Počet absolventov, žiadostí o zmenu pobytu a ich podiel na celkovom počte absolventov medzi rokmi 2017 – 2023

Zdroj: CVTI, MV SR, spracovanie VAIA

Slovensko síce má nadpriemerný počet absolventov medicíny (v roku 2021 na 7. mieste z krajín OECD), väčšina zahraničných absolventov však po ukončení štúdia v krajine nezostáva.³⁴ Vysoký dopyt po štúdiu medicíny zo zahraničia je reflektovaný aj v počte absolventov, v ktorých Slovensko predbehlo všetky zvyšné krajiny V4. Dochádza však ku podobnej situácii ako aj v Rumunsku, ktoré je tiež populárnou destináciou na štúdium medicíny (2. miesto v spomenutom rebríčku v rámci OECD). V prípade oboch krajín platí, že vysoký podiel zahraničných absolventov v nich neplánuje zostať. Posledné dostupné dáta z roku 2015 ukazujú, že Slovensko má spomedzi krajín OECD najnižší podiel zahraničných doktorov.³⁵

Významný nárast retencie môžeme pozorovať pri študentoch z Ukrajiny, ktorá sa na úroveň 51 % vyšplhala kvôli vojnovému konfliktu. Avšak budúci retenčný potenciál ukrajinských študentov je otázný a bude súvisieť s vývojom situácie v domovskej krajine. Podľa prieskumu Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov sa v roku 2023³⁶ chcelo jedného dňa vrátiť domov 76 % opýtaných z

³³ Vzhľadom na to, že vysoké počty študentov z EÚ študujúcich primárne na lekárskejších fakúltach sa neodrážajú v národnostnom zložení slovenského lekárstva podľa dát z Národného registra zdravotníckych pracovníkov za roky 2022 – 2024.

³⁴ OECD. 2023. Health at glance 2023. URL: <https://www.oecd.org/en/publications/health-at-a-glance-2023_7a7afb35-en.html>.

³⁵ OECD. 2019. Recent Trends in International Migration of Doctors, Nurses and Medical Students. URL: <<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5571ef48-en/1/2/1/index.html?itemId=/content/publication/5571ef48-en&csp=66c6de543a12108c60fc09cd6f3a3f37&itemIGO=oecd&itemContentType=book>>.

³⁶ Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov. 2024. Lives on hold: Intentions and Perspectives of Refugees, Refugee Returnees and IDPs from Ukraine #5 Summary Findings. URL: <<https://data.unhcr.org/en/documents/details/106738>>.

Ukrajiny. S pokračujúcou vojnou sa táto skupina postupne znižuje, a teda má význam vytvárať pre ňu podmienky, aby sa mohla plne realizovať na území Slovenska.

Dlhodobo majú najväčšiu tendenciu žiadať o zmenu pobytu okrem Ukrajincov aj študenti z Ruska a Srbska. V posledných rokoch je možné pozorovať zvýšenie záujmu aj medzi študentmi z Indie, Iraku a Kazachstanu. Práve študenti z Indie môžu byť skupinou, na ktorú sa z dlhodobého hľadiska oplatí zamerať najmä pri študentoch 2. stupňa a 3. stupňa vzhľadom na vysokú kvalitu vzdelávacích inštitúcií v Indii.³⁷ Podľa štúdie OECD³⁸ je v prípade indických študentov taktiež vyššia pravdepodobnosť, že zostanú v krajine štúdia ako pri iných skupinách študentov.

Rozhodnutie zahraničných študentov zostať v krajine ovplyvňuje aj doba potrebná na získanie dlhodobého pobytu, ktorú ako možný dôvod pre odchod zo Slovenska uviedlo 34 % študentov. Na získanie dlhodobého pobytu je nevyhnutné stráviť tu 5 rokov, no vzhľadom na obmedzenia vyplývajúce zo smernice EÚ o dlhodobom pobyte sa z doby štúdia ráta len jej polovica. Keďže téma atraktivity rezonuje aj na úrovni EÚ, Európska komisia už v súčasnosti pracuje so scenárom, kedy sa toto ustanovenie zmení a uvoľní členským štátom ruky.³⁹ Alternatívne, zvlášť za účelom dlhodobého udržania študentov, niektoré krajiny pristupujú ku zjednodušeniu pravidiel pre prístup ku občianstvu.

Uplatniteľnosť zahraničných absolventov na trhu práce a záujem zo strany zamestnávateľov je nízky. Čím bližšie je študent k ukončeniu štúdia, tým dôležitejšiu rolu pri jeho udržiavaní hrajú zamestnávatelia.⁴⁰ Napriek tomu, že schopnosť slovenských firiem rásť a inovovať obmedzuje odliv mozgov, zamestnávatelia vnímajú príležitosť nábora spomedzi zahraničných študentov len v obmedzenej miere, keďže sa jedná o administratívne dlhší a drahší proces a často pre nich nemajú vytvorené špecifické náborové procesy. Najväčšie obavy zamestnávateľov súvisia s jazykovou bariérou v prípade, ak zahraniční študenti neovládajú slovenčinu, môžu ich začleniť len do tímov, ktoré pracujú v angličtine.

Samosprávy, regióny a mestá vnímajú svoju rolu pri podpore a starostlivosti o zahraničný talent v limitovanej miere, vznikajú však už iniciatívy, ktoré tento prístup menia. Zmenu prístupu možno pozorovať postupne, keďže samosprávy začínajú vnímať ekonomický prínos tohto talentu. Medzi prvými mesto Nitra spoločne s Nitrianskou komunitnou nadáciou vytvorilo a začalo budovať projekt

³⁷ 10 indických univerzít sa v roku 2024 umiestnilo medzi 500 najlepšimi univerzitami na svete v rebríčku QS World university ranking. Viac informácií dostupných na: <<https://www.topuniversities.com/world-university-rankings?search=india>>.

³⁸ OECD. 2022. International Migration Outlook 2022: 7. Retention and economic impact of international students in the OECD. URL: <<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/30fe16d2-en/1/3/7/index.html?itemId=/content/publication/30fe16d2-en&csp=97175d429ae5e4e04cd3cccbbfc84945&itemIGO=oecd&itemContentType=book>>.

³⁹ Európska Komisia. 2022. Návrh Smernica Európskeho parlamentu o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom (prepracované znenie). URL: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0650>>.

⁴⁰ Bijwaard, G.E. & Wang, Q. 2016. Return Migration of Foreign Students. Eur J Population 32, 31–54. URL: <<https://doi.org/10.1007/s10680-015-9360-2>>.

komunitného centra a kontaktného miesta pre cudzincov.⁴¹ V roku 2024 Banskobystrický samosprávny kraj otvoril dve pobočky "Welcome hub-u",⁴² priestoru pre stretávanie sa študentov a mesto Košice v septembri 2024 spustilo online platformu „Brainport Košice“,⁴³ ktorá má pomôcť zahraničnému talentu nájsť dôležité informácie. Téma sa tiež postupne dostáva do strategických dokumentov miest, Mesto Bratislava zahrnulo zahraničný talent do svojho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) a mesto Košice pripravilo návrh Integračnej stratégie pre cudzincov, ktorá čaká na schválenie zastupiteľstvom.

⁴¹ Viac informácií dostupných na: <<https://comin.sk>>.

⁴² Viac informácií dostupných na: <<https://www.bbsk.sk/aktuality/na-technickej-univerzite-vo-zvolene-najdu-studenti-novy-priestor-pre-sebarozvoj>>.

⁴³ Viac informácií dostupných na: <<https://brainportkosice.sk/>>.

3. Odporúčania

Na prilákanie zahraničných študentov a zvýšenie ich retenčného potenciálu je potrebné zaviesť efektívne opatrenia reagujúce na bariéry a problémy, ktorým aktuálne čelia. Týkajú sa rôznych oblastí a realizáciou týchto krokov je možné zvýšiť atraktivitu Slovenska pri rozhodovaní zahraničných študentov, či tu zostanú aj po ukončení štúdia. Viaceré odporúčania sú prierezového charakteru a vzťahujú sa na rôznych aktérov. Návrhy opatrení odporúčame zohľadniť pri revízii Stratégie internacionalizácie vysokého školstva do roku 2030, Národnej stratégie pre výskum, vývoj a inovácie do roku 2030, ako aj pri stratégiách internacionalizácie jednotlivých vysokých škôl. Jednotlivé opatrenia by sa mali zamerať na:

- 1. Podporu šírenia informácií o možnosti štúdia na Slovensku pomocou proaktívneho prístupu k lákaniu zahraničných študentov⁴⁴ ako aj vytvorenia platformy s komplexnými informáciami o štúdiu.** Je potrebné aktívne propagovať a získavať študentov už na stredných školách, a to aj pomocou zapájania súčasných študentov a ich odporúčaní, ako je tomu v iných krajinách. V nadväznosti na aktuálnu výšku retencie určiť geografické priority aj preferencie odborov štúdia, na ktoré by Slovensko chcelo zahraničných študentov lákať. Pre jednoduchšie získavanie informácií je rovnako potrebné vytvoriť jednotnú platformu, ktorá bude poskytovať všetky potrebné informácie dostupné aj v iných krajinách.⁴⁵ Takouto platformou môže byť aj doplnená stránka Study in Slovakia, ktorú zastrešuje SAIA n.o., napojená na aktualizovanú ponuku cudzojazyčných študijných programov.
- 2. Otvorenie imigračných pravidiel a zjednodušenie administratívnej náročnosti pre získanie slovenského občianstva.**⁴⁶ Zjednodušenie pravidiel pre príchod a začlenenie rodinných príslušníkov, napríklad v prípade Phd. študentov, môže vytvoriť dodatočnú motiváciu pre voľbu Slovenska ako cieľovej krajiny. Ďalším nástrojom na zváženie je zjednodušenie cesty k občianstvu, či už skrátením potrebnej doby pobytu v SR, alebo znížením poplatkov za jeho získanie. V neposlednom rade môže byť motivačným aj prístup do systému verejného zdravotného poistenia.
- 3. Lepšiu podporu zo strany vysokej školy v oblasti jazykového vzdelávania a integrácie zahraničných študentov.** Znalosť slovenského jazyka napomôže zahraničným študentom nielen pri štúdiu, ale aj pri integrácii do spoločnosti, či pri nájdení si brigády. Odporúča sa rozšíriť možnosti online štúdia a zahájiť výučbu jazyka pred nástupom na VŠ. Rovnako potrebné je aj pokračovať v nastavovaní štandardov výučby slovenčiny ako cudzieho jazyka a spôsobu jednotného overovania dosiahnutej jazykovej úrovne. V spojitosti s integráciou, je potrebné

⁴⁴ VAIA. 2023. Magnet pre talent. URL:

<https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/09/white_paper_1_magnet_pre_talent_online.pdf>.

⁴⁵ European Migration Network. 2019. Attracting and Retaining International Students in the EU. URL: <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2019/09/emn-synthesis-report-2018_attracting-and-retaining-international-students-1.pdf>.

⁴⁶ Bijwaard, G.E. & Wang, Q. 2016. Return Migration of Foreign Students. Eur J Population 32, 31–54. URL: <<https://doi.org/10.1007/s10680-015-9360-2>>.

vyhodnotiť podporu poskytnutú vysokým školám pre zlepšenie sociokultúrnej integrácie študentov a pokračovať vo vytváraní udržateľných mechanizmov financovania integračných aktivít na VŠ. Rovnako je nevyhnutné zaviesť opatrenia zohľadňujúce špecifickú situáciu nepľnoletých študentov.

- 4. Vytvorenie kontaktu medzi zahraničnými študentami a slovenským trhom práce už počas štúdia.**⁴⁷ Pre ľahšiu a jednoduchšiu integráciu a získanie pracovných skúseností na trhu práce je nájdenie si brigády či stáže popri štúdiu kľúčové. Práca, v ktorej môžu po absolvovaní VŠ potenciálne pokračovať, môže byť rozhodujúcim faktorom pre zotrvanie zahraničných absolventov v krajine. V tomto smere je vhodné podporiť rozvoj kariérnych centier na vysokých školách a v ich službách reflektovať aj špecifické potreby cieľovej skupiny zahraničných študentov, aby sa už počas doby štúdia pre zamestnávateľov zviditeľnil zahraničný talent.⁴⁸ Je tiež potrebné budovať partnerstvá medzi VŠ, zamestnávateľmi a samosprávami, aby po ukončení štúdia mohlo dôjsť ku plynulému začleneniu sa na trh práce.
- 5. Zavedenie systematického zisťovania krokov zahraničných absolventov vysokých škôl.** Pre lepšie pochopenie, čo sa so zahraničnými študentami deje po absolvovaní vysokej školy, je potrebné mať prehľad o ich ďalších krokoch, začlení sa na trh práce, príp. dôvodoch odchodu z krajiny. Na zistenie týchto krokov by bolo vhodné vykonávať pravidelný prieskum medzi zahraničnými absolventami a taktiež vedieť vymedziť ich ako kategóriu v štatistických zisťovaniach pre efektívnejšie navrhovanie opatrení a politik.

⁴⁷ Beine M. & Noël R. & Ragot L. 2014. Determinants of the international mobility of students, *Economics of Education Review*, Volume 41. URL:

<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272775714000338?via%3Dihub>>.

⁴⁸ European Migration Network. 2019. Attracting and Retaining International Students in the EU. URL: <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2019/09/emn-synthesis-report-2018_attracting-and-retaining-international-students-1.pdf>.

Bibliografia

- BBC. (2017). *British students flock to Eastern Europe to study medicine*. Dostupné na Internetete: <https://www.bbc.com/news/health-40383998>
- BBSK. (2024). *Na Technickej univerzite vo Zvolene nájdu študenti nový priestor pre sebarozvoj*. Dostupné na Internetete: <https://www.bbsk.sk/aktuality/na-technickej-univerzite-vo-zvolene-najdu-studenti-novy-priestor-pre-sebarozvoj>
- Beine M. & Noël R. & Ragot L. (2014). *Determinants of the international mobility of students*. Dostupné na Internetete: Economics of Education Review, Volume 41: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272775714000338?via%3Dihub>
- Bijwaard, G.E. & Wang, Q. (2016). *Return Migration of Foreign Students*. . Dostupné na Internetete: European Journal of Population 32: <https://doi.org/10.1007/s10680-015-9360-2>
- Campus France.
- Kontaktné mieste pre cudzincov COMIN. Dostupné na Internetete: <https://comin.sk/kontakty/o-nas>
- Deuchar, A. (2022). *The problem with international students' 'experiences' and the promise of their practices: Reanimating research about international students in higher education*. Dostupné na Internetete: British Educational Research Journal, 48: <https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/berj.3779>
- Dům zahraniční spolupráce. (2022). *Survey among international alumni of Czech universities*. Dostupné na Internetete: https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Survey%20among%20international%20alumni%20of%20Czech%20universities_2022_0.pdf
- Dům zahraniční spolupráce. (2024). *STUDIUM A ŽIVOT V ČESKU POHLEDEM ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ II, Zpráva z výzkumu na českých vysokých školách 2024*. Dostupné na Internetete: https://www.dzs.cz/sites/default/files/2024-02/DZS_zprava_o_zahranicnich_studentech_2023_WEB%201.pdf
- European Migration Network. (2019). *Attracting and Retaining International Students in the EU*.
- Európska Komisia. (2022). *Návrh Smernica Európskeho parlamentu o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom (prepracované znenie)*. Dostupné na Internetete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0650>
- Európsky parlament. (2022). *RUSSIA'S WAR ON UKRAINE: UKRAINIAN STUDENTS IN THE EU*. Dostupné na Internetete: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729318/EPRS_ATA\(2022\)729318_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729318/EPRS_ATA(2022)729318_EN.pdf)

- Eurostat. (2022). *Learning mobility statistics*. Dostupné na Internete: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Learning_mobility_statistics
- Gallo Kriglerová, E. & Kadlečíková, J. & Holka Chudžíková, A. & Pířová, M. . (2021). *Cudzie Nechceme, Svoje Si Nedáme: Postoje Majoritnej Populácie k Migrácii a Cudzincom Na Slovensku*. Dostupné na Internete: CVEK: http://cvek.sk/wp-content/uploads/2021/05/Cudzie_nehceme_Analyza_final_edited.pdf
- Mazzarol, T. & Soutar, G. (2002). "Push-pull" factors influencing international student destination choice. Dostupné na Internete: International Journal of Educational Management: https://www.researchgate.net/publication/225083466_Push-pull_factors_influencing_international_student_destination_choice
- Medify. (2023). *Medicine Outside the UK: Applying to Eastern Europe*. Dostupné na Internete: <https://www.medify.co.uk/admissions-guide/plan-b/medicine-overseas-eastern-europe>
- MŠWVaM SR. (2023). *Výzva na podávanie rozvojových projektov verejných vysokých škôl v roku 2023 - Vyhodnotenie*. Dostupné na Internete: <https://www.minedu.sk/vyzva-na-podavanie-rozvojovych-projektov-verejnych-vysokych-skol-v-roku-2023/>
- MŠWVaM SR. (2023). *Výzva na podporu projektov auditu úrovne internacionalizácie a implementácie projektov internacionalizácie vysokých škôl a verejných výskumných inštitúcií – Vyhodnotenie*. Dostupné na Internete: <https://www.minedu.sk/38135-sk/vyzva-na-podporu-projektov-auditu-urovne-internacionalizacie-a-implementacie-projektov-internacionalizacie-vysokych-skol-a-verejnych-vyskumnych-institucii-vyhodnotenie/>
- MŠWVaM SR. (2023). *Výzva na podporu projektov propagácie vysokých škôl v zahraničí – Vyhodnotenie*. Dostupné na Internete: <https://www.minedu.sk/vyzva-na-podporu-projektov-propagacie-vysokych-skol-v-zahranici-vyhodnotenie>
- OECD. (2019). *Recent Trends in International Migration of Doctors, Nurses and Medical Students*. Dostupné na Internete: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5571ef48-en/1/2/1/index.html?itemId=/content/publication/5571ef48-en&_csp_=66c6de543a12108c60fc09cd6f3a3f37&itemIGO=oecd&itemContentType=book
- OECD. (2019). *RECENT TRENDS IN INTERNATIONAL MIGRATION OF DOCTORS, NURSES AND MEDICAL STUDENTS: International students in Polish medical schools*. Dostupné na Internete: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5571ef48-en/1/2/5/index.html?itemId=/content/publication/5571ef48-en&_csp_=66c6de543a12108c60fc09cd6f3a3f37&itemIGO=oecd&itemContentType=book
- OECD. (2021). *IMPROVING HIGHER EDUCATION IN THE SLOVAK REPUBLIC: 2. Higher education in the Slovak Republic*. Dostupné na Internete: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/464e0f00->

en.pdf?expires=1732699278&id=id&accname=guest&checksum=597065E4746A88F4294261DC0ABFBB9

OECD. (2022). *International Migration Outlook 2022: 7. Retention and economic impact of international students in the OECD*. Dostupné na Internete: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/30fe16d2-en/1/3/7/index.html?itemId=/content/publication/30fe16d2-en&_csp_=97175d429ae5e4e0

OECD. (2023). *Health at glance 2023*. Dostupné na Internete: https://www.oecd.org/en/publications/health-at-a-glance-2023_7a7afb35-en.html

OECD. (2023). *What is the best country for global talents in the OECD?* Dostupné na Internete: Migration policy debates: <https://web-archive.oecd.org/2023-03-09/652850-What-is-the-best-country-for-global-talents-in-the-OECD-Migration-Policy-Debates-March-2023.pdf>

Perspektywy. (2020). *Studenci zagraniczni w Polsce – obraz sprzed pandemii*. Dostupné na Internete: https://perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=5638&catid=24&Itemid=119

Portál vysokých škôl. Dostupné na Internete: <https://www.portalvs.sk/sk/>

QS Top Universities. (2024). *QS World University Rankings 2025: Top global universities*. Dostupné na Internete: <https://www.topuniversities.com/world-university-rankings?search=india>

Reinold J. & Siegel M. (2024). *First Impressions Matter: Feeling Welcome and Onward Migration Intentions of Highly Skilled Migrants*. Dostupné na Internete: Journal of International Migration and Integration: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12134-024-01191-4>

SAAVŠ. (2022). *Súhrnná správa o zisteniach prieskumu názorov študentov*. Dostupné na Internete: https://saavs.sk/wp-content/uploads/2022/12/Suhrnna_sprava_z_prieskumu_nazorov_vysokoskolskych_studentov_Akademicka_stvrthodinka_web.pdf

Stipendium Hungaricum.

Dostupné na Internete: <https://study.gov.pl/>

The Economist. (2024). *Romania is now a magnet for the world's medical students*. Dostupné na Internete: <https://www.economist.com/europe/2024/07/18/romania-is-now-a-magnet-for-the-worlds-medical-students>

UHCR. (2024). *Lives on hold: Intentions and Perspectives of Refugees, Refugee Returnees and IDPs from Ukraine #5 Summary Findings*. Dostupné na Internete: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/106738>

UNICEF. (2024). *Výzvy vo vzdelávaní ukrajinských detí na Slovensku - nepľnoletí študenti na vysokých školách*.

Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov. (2024). *Lives on hold: Intentions and Perspectives of Refugees, Refugee Returnees and IDPs from Ukraine #5 Summary Findings*. Dostupné na Internet: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/106738>

VAIA. (2023). *Magnet pre talent*. Dostupné na Internet: https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/09/white_paper_1_magnet_pre_talent_online.pdf

Visit Košice. *Brainport Košice*. Dostupné na Internet: <https://brainportkosice.sk/>

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (dátum neznámy). Dostupné na Internet: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/580/vyhlasene_znenie.html

Príloha

Zahranční študenti na Slovensku - Prieskum

Q1. Si...

Žena

Muž

Iné

Q2. Koľko máš rokov?

Výber 16-45

Q3. Z ktorej krajiny pochádzaš?

Výber zo všetkých krajín sveta

Q4. Tvoje štátne občianstvo?

Výber zo všetkých krajín sveta

Q5. Tvoje druhé štátne občianstvo?

nemám druhé štátne občianstvo

Výber zo všetkých krajín sveta

Q6. V ktorom roku si začal/-a študovať na Slovensku?

Výber 2010 – 2023

Q7. Na ktorej VŠ aktuálne študuješ?

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

Akadémia Policajného zboru

Akadémia umení v Banskej Bystrici

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií

Ekonomická univerzita v Bratislave

Hudobná a umelecká akadémia Jána Albrechta - Banská Štiavnica, s. r. o., odborná vysoká škola

Katolícka univerzita v Ružomberku

Paneurópska vysoká škola

Prešovská univerzita v Prešove

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Slovenská technická univerzita v Bratislave

Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave

Technická univerzita v Košiciach

Technická univerzita vo Zvolene

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne

Trnavská univerzita v Trnave

University College Prague – Vysoká škola mezinárodních vzťahů a Vysoká škola hotelová a ekonomická s.r.o.

Univerzita J. Selyeho

Univerzita Komenského v Bratislave

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach
Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach
Vysoká škola Danubius
Vysoká škola DTI
Vysoká škola ekonómie a manažmentu v Bratislave
Vysoká škola manažmentu
Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove
Vysoká škola múzických umení v Bratislave
Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave
Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n. o.
Žilinská univerzita v Žiline

Q8. Na ktorej fakulte študuješ?

Text

Q9. Aký odbor študuješ?

Text

Q10. Stupeň štúdia?

Bakalársky

Magister/Inžinierský

Spojené štúdium

Doktorandské

Absolvent

Q11. Ktorý je hlavný jazyk tvojho štúdia?

Slovenský

Anglický

Iné (prosím uveďte)

Q12. Na ktorom oddelení cudzineckej polície si podával/-a žiadosť o prechodný pobyt?

Žiadosť o prechodný pobyt som podal/a na konzuláte v domovskej krajine.

Na oddelení Bratislava

Na oddelení Dunajská Streda

Na oddelení Trnava

Na oddelení Nitra

Na oddelení Nové Zámky

Na oddelení Trenčín

Na oddelení Banská Bystrica

Na oddelení Rimavská Sobota

Na oddelení Žilina

Na oddelení Ružomberok

Na oddelení Košice

Na oddelení Michalovce

Na oddelení Prešov

Q13. Nakoľko si spokojný/-á so službami poskytovanými na vašom OCP PZ/konzuláte?

úplne nespokojný/-á

skôr nespokojný/-á

aj spokojný/-á aj nespokojný /-á

skôr spokojný/-á

úplne spokojný/-á

Q14. Bol/-a som dostatočne informovaný/-á ohľadom podávania žiadosti pre prechodný pobyt (potrebné doklady, termíny, rezervácia).

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q15. S príslušníkmi OCP PZ som mohol/-la komunikovať aj v anglickom jazyku.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

skôr súhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr nesúhlasím

úplne súhlasím

Q16. Príslušníci OCP PZ mi ochotne pomohli a poskytli všetky informácie pri podávaní žiadosti o prechodný pobyt.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q17. Nestretol/-la som sa s nevhodným, či vulgárnym správaním príslušníkov OCP PZ.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q18. Nestretol/-la som sa s diskrimináciou zo strany príslušníkov OCP PZ.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q19. Príslušníci OCP PZ konali kompetentne.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q20. Mal/-a som technický problém s objednávacím systémom na OCP PZ

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q21. Dlhو som čakal/-a na uvoľnenie termínu v rezervačnom systéme.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q22. Tu môžeš opísať Tvoju pozitívnu či negatívnu skúsenosť s OCP PZ.

text

Aké boli Tvoje dôvody a motivácie ísť študovať na Slovensko?

Q23. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať kvôli vyššej kvalite štúdia ako v mojej krajine.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q24. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať kvôli možnosti študovať bezplatne.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q25. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, aby som získal/-a nové skúsenosti v zahraničí.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q26. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať kvôli benefitom pre študentov (cestovanie vlakom zadarmo, zľavy).

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q27. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, pretože Slovensko je demokratická krajina a je tu slobodné akademické prostredie.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q28. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, pretože na Slovensku je život menej finančne náročný než v mojej krajine.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q29. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, pretože Slovensko má dobrú geografickú polohu v centre Európy.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q30. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, pretože v mojej krajine sa nedá študovať odbor, ktorý študujem na Slovensku.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q31. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať, pretože Slovensko je krajina v EÚ, Môžem tu získať VŠ diplom z EÚ.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q32. Prišiel/prišla som na Slovensko študovať z iného dôvodu, a to:

text

Q33. Uchádzal/-a si sa o štúdium aj v iných krajinách? Ak áno, v ktorých?

text

Q34. Odkiaľ si sa dozvedel/-a informácie o právnych povinnostiach v súvislosti s príchodom na Slovensko?

Od svojej vysokej školy

Na webstránke MIC IOM

Od kamarátov a známych

Od agentúry, ktorá sa zaoberá vybavovaním papierov pre CP
V skupine na sociálnych sieťach
Iné (prosím uveďte):

Q35. Aké máš na Slovensku zdravotne poistenie?

Verejné zdravotné poistenie
Komerčné zdravotné poistenie
Mám medzinárodné zdravotne poistenie uzatvorené mimo SR
Nemám žiadne zdravotné poistenie
Iné

Q36. Nakoľko si spokojný/-á so zdravotnou starostlivosťou na Slovensku?

úplne nespokojný/-á
skôr nespokojný/-á
aj spokojný/-á aj nespokojný /-á
skôr spokojný/-á
úplne spokojný/-á

Q37. Nemal/-a som potrebné informácie o tom, ako sa prihlásiť ku obvodnému lekárovi.

vôbec nesúhlasím
skôr nesúhlasím
aj súhlasím, aj nesúhlasím
skôr súhlasím
úplne súhlasím

Q38. Pri návšteve lekára som sa stretol/-a s jazykovou bariérou.

vôbec nesúhlasím
skôr nesúhlasím
aj súhlasím, aj nesúhlasím
skôr súhlasím
úplne súhlasím

Q39. Nemal som informácie o systéme zdravotníctva SR v inom ako slovenskom jazyku.

vôbec nesúhlasím
skôr nesúhlasím
aj súhlasím, aj nesúhlasím
skôr súhlasím
úplne súhlasím

Q40. Moje zdravotné poistenie nebolo prekážkou pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti (objednanie k lekárovi, kúpa liekov, ošetrovanie atď).

vôbec nesúhlasím
skôr nesúhlasím
aj súhlasím, aj nesúhlasím
skôr súhlasím
úplne súhlasím

Q41. Tu môžeš opísať tvoju pozitívnu, či negatívnu skúsenosť so zdravotnou starostlivosťou, systémom zdravotnej starostlivosti či zdravotným poistením.

txt

Q42. Nakoľko si spokojný/-á s podporou pri nástupe na štúdium a počas štúdia zo strany tvojej VŠ?

úplne nespokojný/-á

skôr nespokojný/-á

aj spokojný/-á aj nespokojný /-á

skôr spokojný/-á

úplne spokojný/-á

Q43. Máme na škole k dispozícii zodpovednú osobu pre zahraničných študentov, ktorá nám poskytuje podporu.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q44. Naše študijné oddelenie so mnou komunikuje dostatočne a zrozumiteľne.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q45. Stretol/-a som sa s diskrimináciou zo strany študentov.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q46. Stretol/a som sa s diskrimináciou zo strany vyučujúcich.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q47. Naša škola pre zahraničných študentov organizuje sociokultúrne podujatia, aby sme mohli lepšie spoznať slovenskú kultúru, umenie a spoločnosť.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q48. Mám možnosť participovať/participujem na študentskom živote.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím
úplne súhlasím

Q49. Mám možnosť /som členom/členkou študentského spolku/organizácie.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q50. Nemám záujem zapájať sa do študentského života.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q51. Kde aktuálne bývaš?

Bývam na internáte

Bývam v súkromnom podnájme

Iné (prosím uveďte)

Q52. Mal/-a si možnosť si vybrať spolubývajúceho občana SR pri nástupe na internát (ak ste o to požiadali)?

Nemal/-a som takúto možnosť, ale žiadal som o ňu.

Mal/-a som takúto možnosť, ale nežiadal som o to.

Bol som ubytovaný/-á na základe etnickej/štátnej príslušnosti bez možnosti výberu.

Bol som ubytovaný na základe etnickej/statnej príslušnosti, pretože som o to požiadal/-a.

Nebývam/neuchádzal/-a som sa o možnosť bývať na internáte

Q53. Z akých zdrojov hradíš náklady na štúdium a život na Slovensku? Môžeš označiť aj viacero odpovedí.

Poberám štipendium

Zarábam si popri štúdiu

Podporujú ma rodičia

Iné (prosím uveďte)

Q54. Koľko času venuješ zárobkovej činnosti počas semestra (napríklad brigáda, práca popri štúdiu)? Uveď prosím priemerný počet hodín za týždeň.

Q55. Ktoré výroky vystihujú tvoju pracovnú zárobkovú činnosť? Môžeš zaškrtnúť aj viacero odpovedí.

Pracujem v odbore, ktorý študujem a rozvíjam tak svoju kvalifikáciu.

Pracujem len príležitostne (brigády), nie v odbore.

Mám dlhodobé zamestnanie, ale nie v odbore, ktorý študujem.

Nepracujem/nemám brigádu.

Q56. Ohodnot' svoju úroveň znalosti slovenského jazyka na začiatku štúdia. 1 - začiatočník 2 - mierne pokročilý 3 - stredne pokročilý 4 - aktívne slovom aj písmom 5 - expert

začiatočník

mierne pokročilý/-á

stredne pokoročilý/-á
aktívne slovom aj písmom
expert

Q57. Je Tvoja jazyková úroveň slovenského jazyka dostatočná na zvládnutie štúdia a iných potrieb?

áno
nie

Q58. Kde si sa učil/-a po slovensky? Môžeš zaškrtnúť aj viacero možností.

Absolvoval/-a som jazykový kurz ešte pred príchodom na Slovensko.

Mam slovenské korene a ovládam slovenský jazyk.

Chodím /chodil/-a som na kurz slovenského jazyka v rámci predmetu, ktorý nám poskytla vysoká škola.

Súkromné kurzy slovenského jazyka

Platené kurzy popri vysokej škole

Som samouk

Neučil/-a som sa po slovensky

Q59. Žiadali od teba pri nástupe na vysokú školu certifikát o úrovni znalosti slovenského jazyka?

Áno
Nie

Q60. Robil/-a si skúšku zo slovenského jazyka na vysokej škole?

Áno
Nie

Q61. Absolvoval/-a si prijímacie skúšky na VŠ?

Áno, v slovenskom jazyku

Áno, v inom jazyku

Nie, na štúdium som bola/-a prijatá bez prijímacích skúšok

Q62. Do akej miery sa cítiš byť integrovaným/integrovanou do slovenskej spoločnosti?

vôbec sa necítim byť integrovaný/-á

cítim sa skôr neintegrovanej/-á

cítim sa aj integrovanej/-á aj neintegrovanej/-á

cítim sa skôr integrovanej/-á

cítim sa byť plne integrovanej/-á

Q63. V lepšej integrácii mi bráni nedostatočná znalosť slovenského jazyka.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q64. Nemám potrebu ani záujem sa viac integrovať.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q65. Uprednostňujem stretávať sa v rámci skupiny zahraničných študentov.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q66. Slovenskí študenti (a Slováci) nie sú otvorení kontaktu so zahraničnými študentami.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q67. Mám málo príležitostí stretávať sa so slovenskými študentami a Slovákmi.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q68. Zažil/-a som etnickú a rasovú diskrimináciu.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q69. Integráciu mi sťažila online výučba, ktorá obmedzila sociálne kontakty.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q70. Integráciu mi sťažili finančné ťažkosti.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q71. Mám málo príležitostí zapájať sa do spoločenského a kultúrneho života, aby som lepšie porozumel/-a slovenskej spoločnosti a kultúre.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q72. Zostanem žiť na Slovensku.

úplne pravdepodobné

skôr pravdepodobné

aj pravdepodobné, aj nepravdepodobné

skôr nepravdepodobné

úplne nepravdepodobné

Q73. Vrátim sa domov.

úplne pravdepodobné

skôr pravdepodobné

aj pravdepodobné, aj nepravdepodobné

skôr nepravdepodobné

úplne nepravdepodobné

Q74. Odídem do inej krajiny EÚ (nie domov).

úplne pravdepodobné

skôr pravdepodobné

aj pravdepodobné, aj nepravdepodobné

skôr nepravdepodobné

úplne nepravdepodobné

Q75. Odídem do krajiny mimo EÚ (nie domov).

úplne pravdepodobné

skôr pravdepodobné

aj pravdepodobné, aj nepravdepodobné

skôr nepravdepodobné

i2

Q76. Necítim sa byť prijatý/-á slovenskou spoločnosťou.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q77. Necítim sa byť dostatočne integrovaný/-á do slovenskej spoločnosti.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q78. Neovládam dostatočne dobre slovenský jazyk.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q79. Na Slovensku nie je priaznivá politická situácia.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q80. Na Slovensku nemôžem dosiahnuť uspokojivú životnú úroveň.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q81. Nie som spokojný/-á s podmienkami a procesom vybavovania povolenia na pobyt v krajine po skončení štúdia.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q82. Príliš dlhá doba na získanie trvalého pobytu po skončení štúdia.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q83. Nie som spokojný/-á so zdravotnou starostlivosťou.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q84. Stretol/-la som sa s etnickou/rasovou diskrimináciou.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q85. Chcem sa vrátiť k rodine a priateľom.

vôbec nesúhlasím

skôr nesúhlasím

aj súhlasím, aj nesúhlasím

skôr súhlasím

úplne súhlasím

Q86. Ak máš ešte čokoľvek, čo by si chcel/-a s nami zdieľať, neváhaj to napísať sem!